

УДК 811.161.2'373.45

DOI <https://doi.org/10.24919/2663-6042.12.2019.189125>

ПРО АДАПТАЦІЮ ІНШОМОВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ ЯК ЕЛЕМЕНТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Бадан А. А., Атанасова О. А.

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Статтю присвячено питанню запозичення лексичних одиниць з іноземних мов унаслідок взаємодії з українською мовою у процесах глобалізації. Окреслено основні тенденції запозичень. Вказано на різницю між запозиченнями та інтернаціоналізмами. Досліджено шляхи, засоби і причини запозичення в українську мову, а також і сфери їх найчастішого вживання. На основі матеріалу статей газети «Слобідський край» розглянуто вживання іноземних слів з визначенням рівня асиміляції їх в українській мові. Помічено, що серед вкраплень домінують англіцизми, тобто лексика, яку запозичено з англійської мови. Проте відразу ж зауважено, що одночасно зі збагаченням словникового складу запозиченими словами як позитивним явищем відбувається витіснення власних елементів, які замінюються словами із подібним значенням. Це, своєю чергою, негативно впливає на стан національної мови та на збереження самобутнього характеру українського народу.

Систематизовано фактичний матеріал з оперттям на різні класифікації, що проілюстровано достатньою кількістю прикладів з англійської та німецької мов. Розглянуто етапи адаптації запозичень в українську мову, серед яких транскрипція, транслітерація та калькування. Обґрунтовано доцільність вважати запозичені англійські конструкції культурологічним явищем, або «культурологічними лакунами».

Підсумовано, що на сьогодні існування мови без запозичень та інтернаціоналізмів зовсім неможливе, позаяк вони повністю проникли в українську мову і майже непомітні у процесах комунікації; важливим є запозичувати не лише форму, а й звертати увагу на значення, яке запозичення має у вихідній мові, оскільки не завжди в українській мові ті самі лексичні одиниці використовуються в однакових ситуаціях.

Ключові слова: запозичення, інтернаціоналізми, англіцизми, мовні одиниці, мотивованість, екзотизми, форенізація, доместикація.

Badan A. A., Atanasova O. A. About adaptation of foreign borrowings as an element of intercultural communication. The article is dedicated to the borrowing of foreign language lexical units as a result of interaction with the Ukrainian language in globalization processes. The basic trends of borrowing are revealed, the difference between borrowing and internationalisms is determined. Internal and external factors affecting borrowing have been identified. The ways, means and reasons for borrowing into the Ukrainian language as well as the areas of their most frequent use were also analyzed. On the basis of articles in the newspaper "Slobidskyi Krai" the use of foreign words is considered. This led to the conclusion that borrowing was assimilated in the Ukrainian language and perceived as "its own". The most popular are anglicisms, that is, lexical units that have been borrowed from English. In addition, it was noted that, on the one hand, the language is enriching, and this is directly a positive indicator, but on the other, there is a displacement of their own elements, which are replaced by words with a similar meaning. This negatively affects the state of the national language and preserves the original culture of the Ukrainian people. All classifications are illustrated with a sufficient number of examples in English and German. In addition, the article deals with the stages of adaptation of borrowing into the Ukrainian language, including transcription, transliteration and loan translation. It was also suggested considering borrowed English-language constructions as culturological phenomena. The conclusion of the study is the fact that today the existence of a language without borrowing and internationalism is completely impossible, since they have completely penetrated into the Ukrainian language and are almost invisible in the processes of communication. However, not only the form can be borrowed, it is important to pay attention to the meaning of borrowing in the source language, since the same lexical units are not always used in the same situations in the Ukrainian language. We consider it appropriate to identify them as "culturological lacunae."

Key words: borrowing, internationalisms, anglicisms, linguistic units, motivation, exotisms, forenization, domestication.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Із входженням у XXI століття ми все більше і більше стаємо залежними від процесів глобалізації, які сьогодні охоплюють усі сфери нашого життя. Здається, вже не залишилося жодного аспекту, якого б не торкнувся цей процес. Те ж саме можна сказати й щодо духовних цінностей кожного народу, однією з яких є національна мова. Із розвитком науки та техніки, економіки, засобів масової інформації та із їх поширенням світом виникає необ-

хідність встигати за прогресом, іти, так би мовити, у ногу із часом. А тому під впливом глобалізаційних процесів зазнає змін мова, додаючи до словників більше запозичених англіцизмів і германізмів, витісняючи при цьому лексику суто українського (у нашому випадку) походження.

Проблеми адаптації через транскрипцію або транслітерацію англіцизмів мають незворотний характер саме завдяки стрімкому руху нових явищ, особливо у сфері ІТ, і неспроможності національних

мов протистояти появі величезної кількості термінів та характеристики нової «цифрової ери» – «digital life» – в епоху глобалізації. Явище «глобалізованої української» вже не сприймається чимось неприпустимо «форенізованим» як у мас-медія, так і в рекламі чи побутовій сфері.

Натомість калькування англіцизмів, що притаманні саме культурі життя англословних країн, не входять до розряду «недоторканих», бо можуть бути легко адаптовані до локальних моделей формул спілкування. Так, бізнес-комунікація в Україні зазнала значних змін у зв'язку з переходом на західні стандарти письмового спілкування. З'явилися формули ввічливого звертання і певний спосіб завершення листів. Проте важливо пам'ятати про культурологічний фактор адаптації запозичених слів та конструкцій, щоб мати можливість правильно вживати їх у процесах комунікації. Це й зумовлює **актуальність** нашого дослідження.

Формулювання мети і завдань статті. Мета статті – довести важливість вибору правильного способу адаптації запозичень іношомовної лексики в українській мові як елементів міжкультурної комунікації. З урахуванням цього перед нами постають **завдання**:

- 1) визначити роль англіцизмів в сучасній українській мові;
- 2) проаналізувати класифікації, надані іншими лінгвістами стосовно процесу адаптації іношомовних запозичень;
- 3) дослідити частоту вживання запозичених одиниць у мас-медія на основі статей газети «Слобідський край».

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що проблему запозичень іношомовних одиниць розглядали такі вчені, як О. В. Бабенко [1], С. В. Ільїн [1], К. Г. Городенська [4], С. В. Шевчук [12], М. П. Кочерган [8], В. А. Радчук [10], В. В. Михайленко [9] та ін. У їхніх дослідженнях зауважено, що численні іношомовні слова зумовлюють зміни в лексичному складі мови. До того ж мовознавці окреслюють теоретичне підґрунтя семантичних і граматичних процесів асиміляції запозичень іношомовних слів до лексичної системи сучасної української мови, а також пропонують чіткі класифікації способів асиміляції та виділяють основні ознаки запозичуваних лексичних одиниць.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема мовних запозичень посідає важливе місце в лінгвістиці останніми двома з половиною століттями. Цій темі присвячено чимало наукових досліджень. Серед них слід згадати роботи А. Тоблера [15], який дав розгорнуту оцінку явищу запозичування. Його досягнення використовують більш сучасні науковці, які також зацікавлені цим питанням. Наприклад, В. А. Радчук у своїй роботі розглядає лексичні одиниці, що прийшли до нас з різних мов світу. Процес запозичення іношомовних слів має неоднозначну дію на розвиток української мови. Можна відмітити, що, з одного боку, вона збагачується і це безпосередньо є позитивним показником, але, з іншого – відбувається витіснення власних елементів, які замінюються словами із подібним значення.

Це, звичайно, негативно впливає на стан національної мови та на збереження самобутнього характеру українського народу. Процитуємо В. А. Радчука: «...англійські слова і звороти останнім часом активніше поповнюють наш лексикон, ніж російські; наша вимова, морфологія і синтаксис зазнають з боку англійської мови чималого впливу. Причини цьому очевидні: комп'ютеризація, потяг до міжнародних стандартів ділового партнерства, до науки й освіти Заходу, передове товаровиробництво в англословних країнах, лідерство англійської мови як міжнародної тощо. Проте чимало англіцизмів попросту витісняє з обігу питомі українські слова, а це вже мовна агресія. Шкода від неї не лише Україні – людство втрачає унікальні знаряддя пізнання світу. Знову-таки, коли «лиха слава завконтори» перекладається «низьким рейтингом менеджера офісу», маємо приклад зміни не лише мови, а й свідомості» [10, 40].

Всі культури світу розвиваються в безпосередньому контакті між собою, та ніяк не ізольовано чи відірвано від інших культур. Зв'язки народів сприяють обміну культурами, а також й обміну словами. Тому кожна мова, окрім «своїх», має й «чужі», тобто запозичені слова. Так, наприклад, у лексичному складі корейської мови налічується 75% китаїзмів, англійської – до 60% слів, що мають французьке походження.

А. П. Загнітко стверджує, що запозичення – це елементи чужої мови (слова, словотворчі афікси, синтаксичні конструкції та ін.), перенесені з однієї мови в іншу в результаті мовних контактів [5, 304]. Найчастіше метою запозичення є слова, рідше – фразеологізми й синтаксичні конструкції. Іноді таку лексику називають «чужизмами».

Позаяк запозичення є наслідками довготривалих історичних мовних контактів (їх взаємодії) та їхнього активного змішування, то вони посідають вагоме місце в лексичному складі багатьох мов. За рахунок підсиленої взаємодії мов в умовах зростання ролі культурних та економічних зв'язків між народами та країнами, а також під час процесів глобалізації зумовлюється поява своєрідного класу запозичень, що називається інтернаціональними словами (інтернаціоналізмами).

Інтернаціоналізми, інтернаціональна лексика, – слова, які виражають поняття міжнародного значення та існують у багатьох мовах світу (споріднених і неспоріднених), зберігаючи близьке або спільне значення й фонетико-морфологічну будову [9, 38–39]. Але між цими двома поняттями є суттєва різниця. Процес запозичення іношомовних елементів в умовах, коли будь-яка мова постійно поповнюється, що іноді й призводить до засмічення запозиченнями з інших мов, у багатьох мовах світу значно прискорився. Тому сьогодні абсолютно природним буде питання: а чи будь-яке запозичення можна назвати інтернаціоналізмом? Т. Р. Кияк стверджує, що «інтернаціоналізм відрізняється від простого запозичення тим, що будь-який елемент може називатися інтернаціональним тільки тоді, коли він існує принаймні у трьох неспоріднених мовах. Якщо такої умови нема, тоді нема підстав називати таке запозичення інтернаціоналізмом. У такому разі це є зви-

чайне запозичення на національному рівні. З іншого боку, слова іншомовного походження ще не є інтернаціоналізмами. Так, не можна називати інтернаціоналізмом українське слово «газда», що є запозиченням з угорської, через те що в інших мовах (до того ж вони не належать до слов'янських чи фіно-угорських мов) таке запозичення не спостерігається» [6, 1]. Дуже важливо не сплутувати ці два поняття.

М. П. Кочерган зазначає, що, крім зовнішніх чинників, на запозичення впливають ще й внутрішні чинники: по-перше, бажання уникнути полісемії, надати своєму та чужому слову різні відтінки значень, наприклад: *варення* «варені в цукровому сиропі, меді чи патоці ягоди або фрукти» і *джем* (англ. *jam*) «желеподібне варення»; *подорож* «поїздка або пересування пішки по місцях, віддалених від постійного місця проживання» і *круїз* (англ. *cruise*) «подорож по воді»; по-друге, прагнення позбутися багатослівності, тобто замінити словосполучення одним словом: *вправний стрілець* – *снайпер*, *біг на короткій дистанції* – *спринт* [8, 229].

У кінці ХХ – початку ХХІ ст. велику частку запозичень, які активно застосовуються в газетах та інших засобах масової інформації, становлять англіцизми. Це характерно не лише для української мови. Англіцизм – слово, його окреме значення, зворот тощо, яке запозичене з англійської мови [16, 29].

Характерними ознаками запозичених англійських слів є:

- звукосполучення **дж**: *бюджет*, *джаз*, *дженгльмен*, *джемпер*;
- звукосполучення **-ай**, **-ей**: *гайморит*, *інсайд*, *тролейбус*, *хокей*;
- суфікс **-инг(-інг)**: *пудинг*, *мітинг*, *демпінг*, *тюбінг*.

Англіцизми в українській мові поділяються за сферами вживання так:

- 1) англіцизми загального вживання;
- 2) англіцизми, що мають обмежену сферу вживання;
  - а) спеціальні англіцизми;
  - б) сленгізми/жаргонізми.

Загальноновживані англіцизми – це ті, що широко вживаються в різних соціальних і вікових групах мовців. Вони дуже швидко освоюються [14, 196].

Виділяють такі групи загальноновживаних англіцизмів:

1. Ті, що надійшли до словника української мови давно й асимілювались нею. Вживання вільне: *лідер*, *бойкот*, *допінг*, *кекс*, *мітинг*, *спорт* [14, 197].

2. Такі, які ще нещодавно сприймалися надбанням «західного, капіталістичного світу», а тепер наповнюються українським змістом. Колись вони мали негативний відтінок і використовувались з іронією: *бізнес*, *стриптиз*, *комікс*, *тинейджер*, *менеджер*, *шоу*, *джин* та інші [14, 197].

3. Англійські лексеми, що набули популярності завдяки появі в них нових значень на підрунті вхідної мови: *кемпінг*, *дансинг*, *мотель*, *рокер* та інші [14, 198].

4. Нові англіцизми, які на сьогодні мають досить часте використання, швидко засвоїлися українською мовою: *дилер*, *хіт*, *саміт*, *рієлтор*, *дистриб'ютор*, *шейпінг*, *роумінг*, *ноу-хау*, *бартер* [14, 199].

Ці лексичні одиниці є на сьогоднішній день вже загальновідомими і не сприймаються нами як «чужі». А. Я. Коваленко класифікує їх так:

Англійські односкладові лексичні одиниці (багато з них належать до комп'ютерної термінології). Ось деякі з них: *apple*, *bit*, *block*, *blog*, *code*, *file*, *ion*, *jeep*, *pet*, *site*, *slacks*, *spam*, *stop*, *trend*, *warm* etc. Варто підкреслити, що більшість з них вживаються в українській мові без будь-якого перекладу. Це так зване пряме запозичення.

Двоскладові англійські слова та терміни входять в українську мову найчастіше за допомогою транслітерації, тобто практично без перекладу, напр.: *blogger*, *botnet*, *cartridge*, *cathode*, *display*, *e-mail*, *gadget*, *iPhone*, *hacker*, *leader*, *lotion*, *media*, *message*, *netbook*, *notebook*, *online*, *printer*, *rocket*, *scanner*, *skype*, *server*, *slogan*, *smartbook*, *thriller*, *twitter*, *virus* and others.

Трискладові запозичення дістаються до української мови також дуже успішно. Їхня кількість зовсім не поступається попереднім [7, 259]. Можна навести велику кількість прикладів: *converter*, *diskette*, *gigabyte*, *interface*, *operation*, *photocathode*, *recorder*, *synthesizer*, *terabit*, *transformer*, *hyperlink*, *Cinerama*, *simulator*, *programmer*. Ці слова, серед іншого й терміни в багатьох випадках, зрозумілі українському читачеві без спеціального перекладу.

Проте далеко не вся запозичена лексика потрапляє до української мови в «чистому вигляді». Часом тлумачення слова має здатність змінюватися. Наприклад, грецьке поняття «*епіграф*» означало «*напис на пам'ятнику*». Після того, як воно прийшло в нашу мову, значення змінилось на «*цитату перед твором*».

Як зазначають науковці О. В. Бабенко та С. В. Ільїн у своїй статті «Процеси асиміляції англійських запозичень у сучасній українській мові», існує декілька етапів адаптації іноземних запозичень:

- 1) транскрипція як перший крок в адаптації запозичень, до того ж англійські фонемні представлені подібними до них фонемами в кирилиці, напр.: *Книголенд*, *Ігроленд*, «*Мост-сіті*»;
- 2) транслітерація, напр.: *булінг*, *сексизм*;
- 3) калькування як процес, що має природу словарної синтаксичної асиміляції: *skyscraper* – *хмарочос*, *air bag* – *повітряна подушка* [1, 48].

Проте ця класифікація більше стосується способів перекладу іншомовних запозичень, якими користуються в повсякденному житті. На противагу цьому ми пропонуємо адаптацію запозичених одиниць на синтаксичному рівні. Часто українські конструкції, які побудовані за англійськими моделями, неправильно сприймаються носіями української мови. Наприклад, фраза *"I'm afraid this is the wrong way"*, яку перекладають як «*Боюся, це неправильно*», є нетиповою для української мови. Іншим прикладом може бути фраза *"take care"*, яку перекладають як «*бережи себе*», проте в англійській мові вона часто використовується у значенні прощання – на кшталт «*бувай*».

Реклама набула більш агресивного та всеохоплювального характеру, що частково перейнято із західних зразків. Це відомі слогани *"Life is good"*, *"Just*

do it!", "Think different" та інші. Вони вже давно не сприймаються як «чужі».

Однак деякі форми компліментів в англійській мові, які є занадто частими і стосуються вигляду людини, все ще сприймаються занадто фамільярно: чоловік, який вище за статусом, – жінці-колезі: "You look lovely, dear". Або коментар колег чоловічої статі вагітній жінці: "So, how are we doing today?" В українській мові прямий переклад неможливий, тому що він не має культурних відповідників і буде неправильно передавати взаємини між комунікантами. Такі випадки ми пропонуємо називати «культурними лакунами» в українській мові. Так, термін «лакуна» (від лат. lacuna – пробіл, заглиблення) в Лінгвістичній енциклопедії О. О. Селіванової дефіновано як «базові елементи національної специфіки лінгвокультурної спільноти, що ускладнюють переклад її текстів і сприйняття їх іншокультурними реципієнтами через брак в одній мові порівняно з іншою певних відповідників мовних одиниць різних рівнів, позначень понять, категорій, асоціативних реакцій, а також паравербальних засобів мовлення» [11, 321].

Таким чином, наведені приклади можна віднести до розряду «культурологічних», або «стилістичних» (термін наш), адаптацій. Під час запозичення треба звертати особливу увагу ще й на значення слова чи фрази, яке воно має у вихідній мові.

Окрім того, іношомовним словам притаманна суттєва особливість. Коли запозичення входять до лексики іншої мови, вони можуть втрачати свою мотивованість. Наприклад, якщо розглядати слово «маркетинг», яке має англійське походження, можна побачити, що воно утворене із кореня *market*, що означає «ринок», а також суфікса *-ing*. Таким чином, робимо висновок, що цілісне значення лексичної одиниці існує лише зі складових частин, а в українській мові такого зв'язку між частинами не існує.

Також українська мова насичена лексикою, запозиченою з німецької мови. Ось, наприклад, слово «келих». Зі стовідсотковою впевненістю можна сказати, що це слово українського походження, що насправді не так. Слово «келих», наприклад, походить від німецького іменника *"der Kelch"*, що має значення «кубок, чаша». Слова «краватка», «крейда», «криза», «ліхтар», «пава», «пляшка», «решта», «цегла», «цибуля», «гак», «кошти», «бавовна», «нірка» та сотні інших саме німецького походження. І навіть слово «льох», що на перший погляд є суто українським, походить від німецького *"das Loch"*, тобто «отвір», «нора».

Слова німецького походження відрізняються специфічними особливими рисами, наприклад, поєднанням приголосних звуків: *шахта, кран, крейда, цегла, фарба*. Серед інших характерних ознак слів німецького походження:

- уживання звукосполучення [um] на початку слів, напр.: *штраф, штат, штемпель*;
- уживання звука [ц] на початку слів, напр.: *центнер, цейтлот, цех*;
- наявність буквосполучень [ей] у середині слів, напр.: *флейта, капельмейстер, єфрейтор*;
- утворення складних слів без єднальних голосних, напр.: *лейтмотив, фельдмаршал*.

Як бачимо із великої кількості прикладів, запозичення в українській мові дуже поширені у наш час. Люди, вживаючи їх, іноді навіть не здогадуються, що ці лексичні одиниці не мають нічого спільного із «нашою» мовою. Та все ж, чи можна уникнути вживання інтернаціоналізмів?

Ми провели аналіз текстів статей газети «Слобідський край» (випуск 64 від 8 серпня 2019 р.) [1]. Результати показують, що значна частина іношомовної лексики настільки звична для нас, що її складно одразу помітити. Вона увійшла до лексичного складу української мови і не сприймається «чужою». Проте вважаємо, що використання українських відповідників, які зберігають національний колорит, було б більш влучним. Пропонуємо розглянути декілька прикладів:

«Цього літа у шістьох працівників редакції «СК» – журналістів і менеджерів – була можливість відвідати три штати США...» (1) – виділене слово має англійське походження ("*manager*"), значення якого «адміністратор, керівник». Проте сьогодні використання саме запозичення дає читачеві більш зрозумілу картину того, про кого йдеться.

«Американські колеги щедро ділилися з нами досвідом, який дозволяє **медіа** і виживати, і розвиватися, і газетити» (1) – слово «медіа», що походить від англійського "*media*", було запозичене в українську мову методом транскодування. Ця лексична одиниця може бути замінена українським відповідником – «засіб масової інформації».

«...або на прикріплених до них **етикетках**, або в супровідних документах» (2) – виділене слово походить від французького "*étiquette*", що має значення «бірка, наклейка». Проте транскрибоване французьке слово адаптоване до правил правопису української мови і вже сприймається як «своє».

«...малечу ні з ким залишити – **welcome** до дитячої бібліотеки...» (5) – у цьому випадку подибуємо повне запозичення, яке навіть не було передане символами української мови, проте примітно, що важливу роль відіграв культурологічний фактор, оскільки слово використане із тотожним до оригіналу значенням «ласкаво просимо».

«Допомогли європейські **партнери** і в облаштуванні сучасного бібліотечного простору» (5) – лексична одиниця «партнер» має французьке походження від "*partenaire*". Українським відповідником є «учасник», «компаньйон», «товариш у справі». Використання інтернаціоналізму в цьому реченні надає тексту певного «форенізованого» відтінку, що стає надзвичайно популярним сьогодні.

«Також були помічені кілька хлопців з «патрістичним» **принтом** – американським прапором» (12) – англійське слово "*print*" має значення «зображення». Уважаємо, що використання українського відповідника було б більш влучним, оскільки це запозичення не має такої популярності, як інші наведені нами приклади, тож можуть бути зрозумілі не всім.

Таким чином, доводиться констатувати, що англіцизми та германізми трапляються на кожному кроці і часом є більш зрозумілими для українського читача, ніж виключно українські еквіваленти.

Процеси запозичення та інтернаціоналізації можна пов'язати із процесами «форенізації» та «доместикації»: маючи лексичні одиниці для позначення, наприклад, українських реалій, ми однаково користуємося тими, що були запозичені з інших мов (англійської та німецької в нашому випадку). Міжкультурна комунікація, важливим складником якої є переклад, – це динамічний процес. Він стирає відмінності в багатьох професійних сферах. Новоутворені терміни проникають в українську мову саме через англійську та німецьку, якими послуговується більшість усього цивілізованого світу, осідають у лексиконі професійних спільнот і врешті-решт опиняються у мас-медіа та в побутовій комунікації [2, 246].

Отже, запозичена лексика укорінилася в нашому повсякденному житті настільки, що ми вже майже не помічаємо її застосування. Серед сфер, на які найбільше вплинули глобалізаційні процеси, є сфера ІТ, подорожей та ресторанів швидкого харчування, напр.: «фастфуд», «бургер», «лоу-кост», «скайп», «гуґлити», «кібер-атака» [13, 16].

На нашу думку, у XXI ст. вже неможливо уникнути вживання запозичень, оскільки винятково українська лексика на фоні глобалізаційних процесів втрачає свою популярність і навіть забувається народом. Наприклад, слова «обіруч» (*разом, обома руками, по обидва боки*), «чвиря» (*негода, сльота*), «сопух» (*сморід*), «примілятися» (*підлещувати, намагатися сподобатися*), «мріти» (*ледве видітися*) та багато інших часто вважають застарілими. Проте, на нашу

думку, вони є не застарілими, а лише були замінені іншомовними одиницями та перестали вживатися людьми в повсякденному житті.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. У статті проаналізовано причини, за яких українська мова наповнюється інтернаціоналізмами та запозиченнями, а також характерні риси запозичених слів з німецької та англійської мов. Ці процеси є безперервними, постійними. Вони відображають нові реалії нашого життя, надаючи їм нових назв та понять. Проте не можна допустити, щоб це відбувалося стихійно, інакше це може призвести до забуття рідної мови. Наразі інтернаціоналізм на англійському підґрунті відіграють більш вагомий роль, ніж запозичення з інших мов, через глобалізаційні процеси, де використання англійської мови є передумовою успішної економіки. Таким чином, ми виявили, що глобалізація має досить великий вплив на всі аспекти людського життя, серед іншого й на українську мову, що зумовлює відчуження виключно українських лексичних одиниць та заміну їх словами іншомовного походження. Однак вживання запозиченої лексики не завжди вмотивоване, з огляду на те, що калькування багатьох іншомовних фраз відбувається без урахування культурологічного фактору. У глобалізованому світі культури зближуються, але завжди залишається культурне табу. Це доводить, що проблема адаптації запозичень ще недостатньо розкрито і потребує подальшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабенко О. В., Ільїн С. В. Процеси асиміляції англійських запозичень у сучасній українській мові. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Філологічні науки*. 2016. № 248. С. 46–52.
2. Бадан А. А. Інформаційне суспільство та глобалізаційні процеси в розвитку міжнародної комунікації в Україні. *Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я* : тези доповідей XXVII міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2019, 15–17 травня 2019 р.: у 4 ч. Ч. IV / за ред. проф. Є. І. Сокола. Харків : НТУ «ХПІ», 2019. С. 246.
3. Белодед І. К. *Интернациональные элементы в лексике и терминологии*. Харьков : Вища школа, 1980. 208 с.
4. Городенська К. Г. Нові явища та процеси в українському словотворенні : динаміка чи деструкція словотвірних норм? *Українська мова*. 2013. № 2. С. 3–11.
5. Загнітко А. П. *Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни* : у 4 т. Донецьк : ДонНУ, 2012. Т. 1. 402 с.; Т. 2. 350 с.; Т. 3. 426 с.; Т. 4. 388 с.
6. Кияк Т. Р. Запозичення та інтернаціоналізми у фахових мовах : веб-сайт. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/1068/1/06ktrifm.pdf>
7. Коваленко А. Я. *Науково-технічний переклад*. Вид. 2-е., виправл. Тернопіль : Вид-во Карп'юка, 2004. 284 с.
8. Кочерган М. П. *Вступ до мовознавства* : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2000. 368 с.
9. Михайленко В. В. Алгоритм інтро-перекладацьких стратегій у мультимедійному форматі. *Наука і освіта '2004* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2004. Том 25 : Актуальні проблеми перекладу. С. 38–39.
10. Радчук В. А. *Мова в Україні : стан, функції, перспективи*. *Мовознавство*. 2002. № 2–3. С. 39–45.
11. Селіванова О. О. *Лінгвістична енциклопедія*. Полтава : Довкілля-К., 2011. 844 с.
12. Шевчук С. В., Клименко І. В. *Українська мова за професійним спрямуванням*. Вид. 4-те. Київ : Алерта, 2014. 696 с.
13. Badan A. A. Globalization as a tool for the expansion of western cultural standarts in translation. *Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу* : тези доповідей X наукової конференції з міжнародною участю (4–5 квітня 2019 р.). Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019. 156 с.
14. Luiza Olteanu. Теоретический экскурс вопроса англицизмов в современном русском языке. *Romanoslavica* 40. București, 2005. С. 183–205.
15. Tobler A. *Die fremdem Worter in der deutschen Schprache*. Basel, 1872. 122 p.

ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

Великий глумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

Газета «Слобідський край». Вип. 64 (від 8 серпня 2019). 16 с.